

Mag. Gabriela Zver | Dvojezična srednja šola Lendava

Izkušnja načrtnega širjenja besednega zaklada srednješolcev

*Experiences with Deliberate Vocabulary Development
for Secondary School Students*

Ključne besede:

anglizmi, besedišče
materne jezika, preverjanje
znanja z aplikacijo Quizizz,
načrtno širjenje besedišča,
spletno preverjanje znanja

Izvleček

Danes dijaki berejo manj kot prejšnje generacije ali pa berejo angleška besedila in živijo v svetu, v katerem vedno več besed nadomeščajo anglizmi. Tudi kultiviranost, posameznikovo obvladovanje knjižnega jezika ne predstavlja več posebne vrednote ali vrednosti. Da bi izboljšali besedišče dijakov, so se učitelji slovenščine na DSŠ Lendava dogovorili, da ga bodo načrtno bogatili. Vsako šolsko uro so dijaki spoznali vsaj eno besedo in tako je v šolskem zvezku rasel slovarček. Po treh mesecih je sledilo preverjanje. V članku je predstavljeno preverjanje s pomočjo aplikacije Quizizz, ki omogoča zelo dober vpogled v to, koliko besed dijak dejansko pozna in razume, prav tako je možno primerjati dijake znotraj oddelka in oddelke med seboj. Predstavljena je pozitivna izkušnja takega načina dela in preverjanja, kar potrjujejo rezultati in odzivi dijakov ter zadovoljstvo učiteljev.

Abstract

Nowadays, students read less than earlier generations, or they read texts in English and live in a society where Anglicisms replace a growing number of words. Cultivation, or the individual's command of standard language, is no longer highly valued or significant. To improve their students' vocabulary, the teachers of Slovenian at Bilingual Secondary School Lendava agreed to enrich it systematically. In every school lesson, the students were introduced to at least one word, and the vocabulary in their school notebooks increased. After three months, a test followed.

This article discusses the Quizizz assessment tool, which accurately indicates the number of words a student understands or knows. It also allows a comparison of students within and between departments. The students' results and reactions and the teachers' overall satisfaction support the positive experience of this working and testing method.

Keywords:

Anglicisms, mother tongue
vocabulary, Quizizz,
purposeful vocabulary
acquisition, online evaluation

Uvod

Ker je naša šola (Dvojezična srednja šola Lendava) vključena poleg drugih tudi v projekta *Mreženja šol za kakovost* in v *Ustvarjanje učnih okolij za 21. stoletje*, in se v slednjem še zmeraj posvečamo formativnemu spremljanju pouka, nam je šolski razvojni tim naložil nalogo, naj aktivni razmislimo, kaj bomo izboljševali in kako se bo to lahko merilo. Tako sem kot vodja aktivna članom predlagala, da bi poskusili z dejavnostjo načrtnega širjenja besedišča dijakov. Opažamo namreč, da vedno več dijakov uporablja samo še neko osnovno besedišče, da se vedno težje izražajo knjižno: prepogosto namesto slovenskih besed uporabljajo tujke in anglizme, nekateri dijaki se tudi vedno težje izražajo knjižno. Anglizmi so besede angleškega izvora, ki jih je sprejemni jezik, torej slovenščina, prilagodil svojemu jezikovnemu sistemu (Sicherl, 1999, 12). Kot šola z dvema učnima jezikoma (slovenski in madžarski) imamo vpisane dijake tako iz enojezičnih kot dvojezičnih osnovnih šol. Če sem nekoč pisala članek o tem, da ima dvojezičnost pozitiven učinek (Gabriela Zver, 2005, str. 205–216), saj pomaga k ustvarjanju novih sinaps v možganih in bogatí doživljajski svet dijakov, moram zdaj dodati novo ugotovitev: da zaradi vrednot družbe in novega načina življenja, ki ga narekuje sodobna tehnologija, dijakom kopni besedišče v obeh jezikih, saj slovenske besede vedno pogosteje nadomeščajo anglizmi, stavke pa oblikujejo po pravilih skladnje angleškega jezika. Bolj je to opazno pri gimnazijcih, v nekoliko manjši meri tudi pri dijakih srednjih strokovnih programov. Dijaki, ki prihajajo iz enojezičnih osnovnih šol, imajo še eno veliko težavo: vedno manj se jih je sposobnih knjižno izražati celo na izpitih.

Struktura dijakov in sodobni izzivi učitelja maternega jezika

Na naši šoli izvajamo veliko programov:¹ od gimnazijskega do petih strokovnih in devetih poklicnih programov, treh poklicno-tehniških ter dveh nižjih poklicnih programov. Tako imamo učitelji zaradi te pestrosti programov zelo dober vpogled v strukturo družbe ter v raven opismenjenosti in jezikovne funkcionalnosti dijakov. Že nekaj let opažamo spremembo predvsem pri gimnazijcih, ki večinoma še pridno berejo, a žal ne slovenskih knjig, temveč angleške. Njihovo poznavanje angleškega jezika ter besedišče v angleščini se seveda bogatita, v slovenščini pa

nazadujeta, ker izgubljajo občutek za tvorjenje stavčnih struktur v maternem jeziku, s tem pa posledično ne more rasti niti besedišče. Dijaki pravijo, da berejo v angleščini zato, ker je treba predolgo čakati na prevode aktualnih romanov ali pa preprosto niso zadovoljni s prevodi. Njih ne zanimajo strokovne podlage, kaj koristi razvoju njihovih jezikovnih in sporazumevalnih zmožnosti, vejo pa, da morajo dobro poznati tuje jezike, prav tako želijo biti modni, želijo izstopati in narediti vtis na svoje prijatelje, zato raje berejo in se izražajo angleško.

Pri dijakih poklicnih programov opažamo še večje nazadovanje, saj se je nebranju in splošni slabši razgledanosti pridružilo še aktualno prevzemanje anglizmov, kar dodatno siromaši njihov besedni zaklad. Dijakinja, ki ima npr. slabe ocene pri angleščini, bo profesorici slovenščine poročala: *kako se ji nekaj »šajna« o neki knjigi, ampak svojega zapisa ne želi »šerati onlajn«*. Ko prosiš dijake, naj isto poved povedo knjižno slovensko, ugotoviš, da se mučijo med iskanjem slovenskih ustreznice ali jih celo ne najdejo. Dejansko ne znajo ne angleško, ne slovensko. Seveda posplošujem, toda takih dijakov je iz dneva v dan več.

Dijaki, ki so se k nam vpisali iz enojezičnih šol (ne glede na program) in se sporazumevajo doma v narečju, doživljajo slovenski knjižni jezik kot neke vrste *tuji jezik* (to so njihove besede). Med ustnim preverjanjem in govornim nastopom jih moram ves čas opozarjati, naj govorijo knjižno. Večina loči, kaj je knjižno in kaj narečno, vendar pa med govornim nastopom ne morejo ostati osredotočeni na izražanje v knjižnem jeziku. Nekateri trmasto vztrajajo, da je njihov jezik prekmurščina in da se s knjižno različico jezika ne identificirajo. Prav tako mi z veseljem poročajo, da so jim v osnovni šoli dovolili »gučati« (govoriti) in da pri večini predmetov pouk ni potekal v knjižnem jeziku. Seveda pomeni ohranjanje narečnega besedišča bogastvo, a ne gre za to, težava je, da zgublamo skupni knjižni jezik, ki ima naroodnopedstavitveno in narodnozdrževalno vlogo. Dijaki uporabljajo anglizme tudi med sporazumevanjem v narečju, torej izgubljajo celo svoje narečje.

Dijaki iz Lendave in okolice komunicirajo v lendavskem govoru. Kot vemo, se zaradi vpliva dvojezičnosti na tem področju narečje ni razvilo. Ker ne gre za narečje, lažje spregovorijo knjižno, ko se to od njih pričakuje. Seveda se morajo tudi ti dijaki otresti svojih tipičnih jezikovnih napak in anglizmov ter tudi interferenc, do katerih prihaja zaradi dvojezičnosti.

1 Programi na DSŠ Lendava: Gimnazija, strokovni program (Ekonomskega tehnik, Strojni tehnik, Kemijski tehnik, Predšolska vzgoja; poklicno-tehniški programi (Ekonomskega tehnik, Strojni tehnik, Tehnik mehatronike); poklicni programi (Avtoserviser, Električar, Gastronomske in hotelske storitve, Inštalater strojnih inštalacij, Mehatronik operater, Pečar – polagalec kemičnih oblog, Oblikovalec kovin – orodjar, Trgovec, Frizer); nižje poklicno izobraževanje (Pomočnik v tehnoloških procesih, Pomočnik v biotehnikah in oskrbi)

Vsi dijaki se v naši državi učijo knjižne slovenščine predvsem v času šolanja, zato je izredno pomembno, da jih učimo nastopati, poročati, razlagati v knjižnem jeziku ne samo slavisti, temveč vsi učitelji. Koliko jih bo kdo naučil ali pa jih bo celo navadil uporabljati kakšen lasten jezikovni sporodsljaj, je odvisno od posameznika in njegove sposobnosti rabe jezika. To žalostno spoznanje me je vzpodbudilo, da sem se v trenutku odločila povabiti člane aktiva k sodelovanju. Predlagala sem, naj vsak član sproti zbira besede, za katere meni, da jih dijaki morda ne poznajo, a bi bilo prav, da jih. Dijaki pa si bodo morali ustvarjati slovarček. Po določenem času naj bi sledilo preverjanje znanja, ne pa ocenjevanje.

Od izziva do ideje za bogatenje besedišča v razredu in njene izvedbe

Nekateri člani aktiva so predlagali, da bi ustvarili slovarček tujk in knjižnih sopomenk, kar je seveda pomemben in uporaben pripomoček pri skrbi za jezik, saj dijaki včasih prej poznajo tujko kot slovensko ustreznico, včasih pa tujke celo napačno uporabljajo. Prosila sem jih, naj premislijo, če ne bi bilo vendarle boljše najprej poskrbeti za širino in globino slovenskega besedišča, za tako imenovano »bogastvo besedišča« ali »besedni zaklad« materne jezika.

Preglednica 1: Širjenje besedišča dijakov

Gabriela	XXXXXX	XXXXX	XXXX
nečimrnost	nada	nedrje	zavaljen
mikaven	nadejati	statve	brv
ličen	hemeroiden	podij	kant
opetnajstati	trinoški	stanovitnost	usihati
proncljiv	dovtip, dovtipnež	naduha	nevoščljiv
goličava	turnček	nahod	flora
pipec	leščerba	leksikon	favna
skomine	kletarica	tipkati	obsorej
prsrčnica	menica	pomen	rivalstvo
pastorek	obubožan	tvarna podoba	nastopač
krovec	refektorij	kobila	prtlehnost
mežnar	takisto	kljuse	vrzel
škrlatan	fantazmagorija	teater	dvorjenje
davi, drevi, obsorej	vobče	lestenec	zavetje
krmežljav	klatež	slabšalen	domišljav
prelesten	kolobocija		lestenec
zal-a	klif		klavrn
koprnenje	davi		pomilovanje
dehtenje	drevi		banalen
sinji	totalka		lahkoživ
pedenj, seženj	sokrvica		razuzdan
pročelje	bore		oderuh
ihteti	dobrava		soparen
ošiniti	zrklo		zastavljalnica
zenit	ruša		beznica
lakaj	setev		evtanazija
preudarnost	tenja		border
tehten	ozara (vrati)		
otreti se	sanitarije		
prodoren	samorog		
koketen	satje		
osoren, osornost	bibliografija		
postrešček	mansarda		
-----	nart		
jun. 2023	kleptoman		
mula, mezeg	zarja		
mezga	kolaps		
smirkov papir	stremeti		
možnar	plevel		
butara			

Tako sem odprla dokument na platformi za deljenje datotek storitve Google Drive. Ustvarila sem štiri stolpce, za vsakega člana posebej, in jih povabila, da vpisujejo besede. Moj seznam se je začel hitro daljšati. Kar sproti sem se spomnila besed ali naletela nanje med obravnavo snovi. Vedno bolj sem bila presenečena, katerih besed dijaki ne poznajo, pa sem mislila ali bila celo prepričana, da jih. Ko sem svoje spoznanje delila s sodelavcem, je tudi on izrazil enako negativno presenečenje. Če se nam je zdelo nekoč samoumevno, da večina ljudi razume besede, kot so: *tehten*, *preudaren*, *ohol*, se krepko motimo, da jih pozna večina tudi danes. Od kod naj bi jih poznali, če manj berejo ali berejo predvsem angleška besedila? Tudi generacije učiteljev so se spremenile, njihovo besedišče je drugačno, osredotočajo se predvsem na svoj predmet, svoj stroko.

Člani aktiva smo se dogovorili, da bomo po občutku določili, kolikokrat na teden in koliko besed na uro bomo dodajali v slovarček. Poskus smo izvajali tri mesece. Vsako šolsko uro sem poskušala dijake spoznati z novo besedo. Če sem pozabila, sem naslednjo uro dijake spoznala z dvema. Potem pa je začelo prihajati do zanimivih odzivov. Večkrat sem ob začetku šolske ure pozabila na naš dogovor in sem začela obravnavati učno snov. Dijaki so me v vseh razredih začeli opominjati, da sem jih pozabila spoznati z *novi besedo*. Kot sem bila neprijetno presenečena, katerih besed včasih ne pozna nihče v razredu, tako sem bila tudi potolažena, da so dijaki pokazali tako velik interes do spoznavanja besed. Sodelavci so z veseljem potrdili, da se to dogaja tudi njim. Dijakom sem naročila, naj pustijo v zvezku dve prazni strani za dodajanje novih besed in da bomo na koncu pisali preverjanje.

Skupni spletni dokument za vpis besed se je polnil in sproti smo lahko opazovali, katere besede spoznavajo dijaki med šolsko uro pri določenem učitelju. Člani aktiva smo se dogovorili: ko nam zmanjka idej, lahko uporabimo besede sodelavcev. Po treh mesecih sem s spoznavanjem zaključila, označila s črto v tabeli, do kod sem prišla v vseh oddelkih. Delo bomo nadaljevali vsi člani aktiva tudi v naslednjem šolskem letu. Takrat si bom verjetno začela sposojati besed kolegov, oni pa moje. Tretje leto pa se lahko odločimo za spoznavanje slovenskih ustreznih tujk ali pa frazemov.

Morda bo kakšen bralec članka menil, da bi lahko dijake spoznali z drugimi besedami, bolj uporabnimi. Nič ni nastalo nepremišljeno, besede niso bile zbrane po golem naključju, temveč sem pred obravnavo snovi vedela, da bodo dijaki med obravnavo literarnega besedila srečali prav te besede (npr. *obsorej*, *seženj*, *pipec*, *lakaj* ...), nekateri pojmi pa so se ponudili kar med branjem kakšne knjige (domače branje, referati, tekmovanje za Cankarjevo priznanje, maturitetni romani) ali pa smo nanje naleteli med pogovorom.

Prav tako bo kdo morda menil, da so dijaki spoznali malo besed, pa to ne drži. Beseda se mora usidрати v spomin, pretiravanje ne bo razširilo besedišča, uporaba besed in ponavljanje naučenega, pa pomagata k širjenju in poglobljanju. Poleg tega je naš poskus trajal samo tri mesece.

Preverjanje znanja dijakov

Kako smo preverili, koliko se je povečalo besedišče naših dijakov? Sodelavec je z dijaki pisal preverjanje, v katerem so morali dijaki vpisovati razlago besed, jaz pa sem ustvarila kompleksnejše preverjanje v aplikaciji Quizizz, ki je za takšno preverjanje zelo priročna. Želela sem ustvariti preverjanje, v katerem morajo dijaki svoje znanje uporabiti praktično ali pa povezati pomensko podobne besede. S tem bi pokazali dejansko sposobnost razločevanja besed in njihovih odtenkov.

Kaj ponuja aplikacija Quizizz? Dijake sem prosila, naj se s pomočjo spletne povezave vpišejo v skupino, ki sem jo poimenovala po njihovem oddelku. To pomeni, da bom lahko tudi v prihodnje spremljala njihov napredek posamično po dijakih, videla, kakšno bo povprečje oddelka in kakšne bodo razlike med oddelki. Aplikacija namreč vse izračuna, učitelj pa mora izdelati namenu in sistemu primerne naloge. S tem si prihrani čas pregledovanja nalog. Ker je ena od dijakinj imela težave z vpisom v aplikacijo, sem ji lahko nalogo tudi natisnila, le klikniti je bilo treba na tiskano različico preverjanja, ki jo sistem samodejno pripravi. Rezultate lahko shranimo tudi v Excellu ali pa si jih ogledamo kar v Quizizzu. Učitelj lahko spremlja delo dijakov tudi v živo, torej med reševanjem nalog, opazuje, kaj počne posameznik, katero nalogo rešuje in katere naloge je do danega trenutka rešil pravilno ter s katerimi je imel težave.

S priložene slike zaslona rezultatov enega od oddelkov lahko vidimo, da je ena dijakinja opustila reševanje nalog (dala sem ji natisnjeno preverjanje), da so pa drugi bili bolj ali manj uspešni. Rdeča barva pomeni število napačno rešenih nalog, zelena število pravilno rešenih, modra predstavlja vprašanja, ki služijo kot ankete ali za odgovarjanje v povedi. V vprašanjih modre barve sem spraševala o tem, kaj menijo dijaki o našem načinu spoznavanja besed, kaj menijo o svojem besednem zakladu ipd. V neke vrste krogu je prikazan odstotek uspešnosti dijaka, barva nakazuje, kako dobro se je kdo odrezal glede na druge in glede na višino odstotka. Če kliknemo na ime dijaka, nam sistem ponudi analizo vseh njegovih odgovorov. Rezultate je možno poslati dijaku in tudi staršem po elektronski pošti.

Vsem dijakom sem tudi natisnila rezultate, v katerih je prikazano, koliko časa so porabili za reševanje določene nalo-

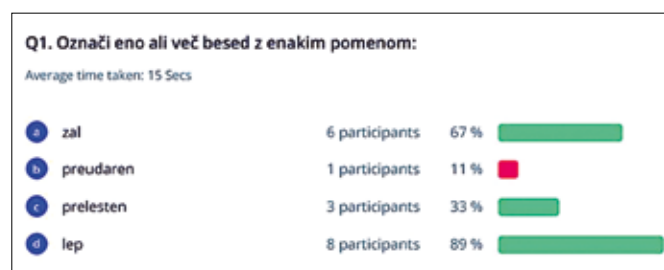

Slika 1: Spremljanje dijakov

ge, kateri njihovi odgovori so nepravilni in kaj so pravilni odgovori. Naročila sem jim, naj poročilo zalepijo v zvezek, in naznanila, da bomo v naslednjem šolskem letu nadaljevali z našim delom.

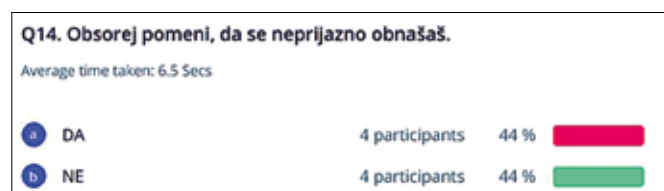
Sestavila sem predvsem naloge zaprtega objektivnega tipa, kar pomeni, da dijak med reševanjem ne ugiba, temveč poskuša iz spomina priklicati pravilni odgovor:

- a) naloge izbirnega tipa (dijak izbere pravilni odgovor, lahko jih je več),

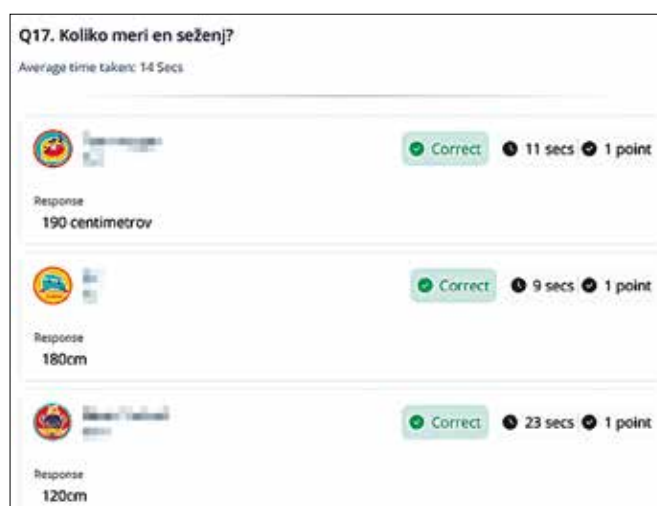
Slika 2: Naloga izbirnega tipa

- b) naloga alternativnega tipa (podana je trditev, dijak izbere in označi DA ali NE),

Slika 3: Naloga alternativnega tipa

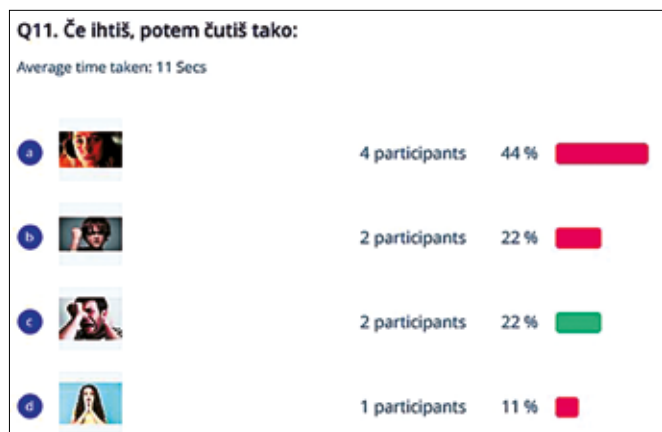
- c) naloga dopolnjevanja in kratkih odgovorov, npr.:

Slika 4: Naloga dopolnjevanja

V dveh nalogah sem uporabila tudi slike, ki služijo kot odgovor ali vprašanje, kar pomeni, da je moral dijak prepoznati in povezati čustva in pomen besed. Pri reševanju te naloge je bilo precej napak. Npr. *ihreti* pomeni močno, krčevito jokati. Dijaki so prepogosto izbrali napačne odgovor: dekleta, ki mu tečejo po licu solze, in fantka, ki izraža svojo jezo.

Prav tako niso označili vseh povezav z dekletom, ki naj bi bilo *mikavno*, *prelestno* in *koketno*. Nekateri so izbrali *krmežljivo*, kar pomeni, da tega izraza niso usvojili.

Slika 5: Naloga s slikami

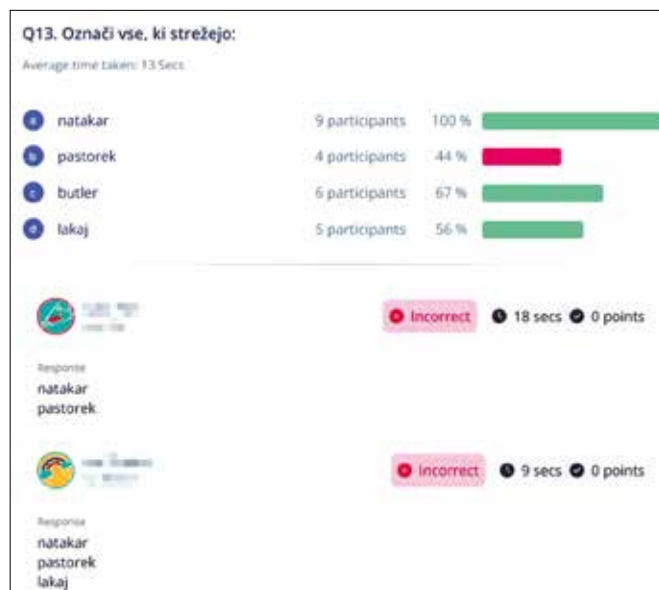
Slika 6: Usvajanje izrazov

Ni opaznih odstopanj v rezultatih reševanja določenih nalog med dijaki srednjih strokovnih programov in gimnazije. Je pa res, da so le gimnazijci pravilno rešili naloge, s katerimi preverjam, kaj pomeni *opetnajstiti*, kaj je *pročelje* in kaj pomeni *otresti se*.

Dijake sem preizkušala tudi tako, da sem med odgovori uporabila več blizuzvočnic ali podobnih besed, npr. naloga, v kateri sprašujem, katera beseda je ustrezna za neporasel svet: *golgota*, *goličava*, *golota* ali *praznina*, ali pa naloga, v kateri preverjam, katere besede imajo podoben pomen: *osoren*, *prodoren*, *proniciljiv* in *preudaren*.

Zanimivi so tudi rezultati naloge, v kateri prosim, naj označijo vse osebe, ki strežejo. Veliko dijakov je pozabilo na *lakaja* in *butlerja*, prav tako jih je veliko napačno izbralo *pastorka*, vsi pa so vedeli za *natakarja*. Prilagam primer, s pomočjo katerega lahko vidimo npr. rezultat dveh dijakov (sicer lahko vidimo od vseh), kaj sta izbrala in kje je prišlo do napake.

Poleg nalog iz poznavanja besedišča sem dijakom postavila tudi vprašanje, ali menijo, da je njihovo besedišče bogato, in sem ga nato primerjala z rezultatom njihovega preverjanja. Pokazalo se je, da so dijaki precej realni, samo pri enem dijaku sem naletela na precenjevanje lastnega znanja.

Slika 7: Poznavanje besedišča

Dodatno utrjevanje znanja

Ze to, da smo se o besedah pogovarjali, jih zapisali v slovarček, vmes preverjali, ali poznamo pravi pomen besede, in pisali tudi preverjanje, pomeni velik korak naprej. Naslednji korak pa bi bil dejanska raba besed. Tako sem dijakom dala nalogo, naj napišejo kratek zanimiv sestavek poljubne vsebine in dolžine desetih povedi, v katerem bodo uporabili pet besed po lastni izbiri iz slovarčka novih besed.

Poglejmo si vsaj en primer:

SKRIVNOSTNI GRAD

Stal je nek grad s **pročeljem**, ki se je luščilo, in njegova črna barva je zaradi tega počasi izginjala. Ta grad je te dni deloval kot hotel. V njem si je družina Kotel rezervirala sobo, saj je cena nočitve bila izredno ugodna. Ko so prispeli do vhoda gradu, jih je tam sprejel star **postrešček**. Izgledal je kot goba, saj je imel majhen zguban obraz in goste lase postrizene v nekakšnem krogu. Vzel je njihovo prtljago in jih pospremil do sobe, v kateri bodo prespali. Ta je bila majhna in s tremi posteljami, ki so merile vsaka po tri **pednje**. Soba je imela tudi kopalnico, iz katere je prihajal čuden zvok, podoben **ihntenju**. Družino Kotel je zanimalo, kaj je za vrati kopalnice, zato so se odločili, da jih odprejo. Zagledali so dekle v škrlatni obleki, ki jih je **proniciljivo** opazovalo. Čez tri dni so vsi iskali družino Kotel, a je nihče ni več našel. Tudi grad, v katerem so najeli sobo, je izginil, kot da ne bi nikoli obstajal. (Ksenja Zver, 2. letnik, program Kemijski tehnik)

Sklep

Dijaki nedvomno potrebujejo dodatno vzpodbudo, da spoznajo čim več slovenskih besed. Spoznali smo, kako se je skozi leta besedišče dijakov osiromašilo. Pred desetimi, dvajsetimi leti bi besede, ki smo jih dali na seznam neznanih besed, naši dijaki gotovo poznali ali bi vsaj slišali zanje in bi ob danih odgovorih najverjetneje našli pravega. Današnje generacije se morajo iste izraze učiti kot nove in imajo še zmeraj težave, ko se morajo spomniti njihovega pomena ali ga prepoznati. Morda se bo komu zdelo, da je smo dosegli slab rezultat, če se je povprečen dijak naučil le kakšnih 58 % besed, a naj spomnim, da so dijaki samo v treh mesecih spoznali 33 novih, kar pomeni, da si je povprečen dijak zapomnil 19 besed. Boljši dijaki pa npr. 70 %, kar pomeni 23 besed, najboljši pa 27 besed. V treh mesecih se je naredilo veliko, veliko več bi dosegli v celem letu, kaj šele v nekaj letih. In to je tudi naš načrt. Poleg tega na dijake nismo pritiskali z ocenjevanjem, saj smo znanje samo preverjali, ker želimo ohraniti pozitiven odnos do takega učenja.

Isto preverjanje sem uporabila za dijake vseh oddelkov, saj smo spoznavali iste besede. Z maturanti tega nisem izvajala, imam pa rezultate za en gimnazijski oddelek (1. letnik) in za tri oddelke srednjega strokovnega izobraževanja (2. in 3. letnik). Naši oddelki so manjši, saj imamo kot dvojezična srednja šola nižje normative. Nekaj dijakov je bilo odsotnih ali pa so imeli težave s telefonom. Tako so povprečni rezultati na oddelek naslednji: v gimnaziji so bili uspešni v 59 %, v srednjih strokovnih programih pa od 44 % do 58 %. Najvišji odstotek znanja je dosegel gimnazijec s 83 %, med dijaki srednješolskih programov pa dijak s 72 %. V resnici so odstotki višji, saj so dijaki znali več, a ker niso brežhibno rešili nalog, v katerih morajo označiti več besed (včasih so pozabili na eno besedo, včasih dve besedi od treh, ali pa so poleg dveh pravilnih izbrali še eno nepravilno), šteje naloga za nepravilno rešeno tudi ob dveh pravilnih.

Na koncu preverjanja sem dijakom postavila vprašanje, ali se jim zdi, da so si zapomnili več besed, kot so pričakovali (odgovori z DA ali NE). Odgovori z DA so se gibali med 56 % in 71 % odstotki, odvisno od oddelka. Vprašala pa sem jih tudi, ali menijo, da se z ustvarjanjem slovarčka, pogovorom o besedah in igro da razširiti besedni zaklad? Pri tem vprašanju jih je odgovorilo z DA celo več, in sicer med 86 % in 100 %.

Pomembno je še eno spoznanje: učitelji nismo zaznali nobenega odpora dijakov do spoznavanja novih besed, nasprotno, oni so opozarjali nas, če smo pozabili na širjenje slovarčka.

Člani aktiva smo se odločili, da bomo nadaljevali z delom. Seveda si vseh besed ne bo zapomnil nihče. Pomembnejše je to, da si ga bodo sploh razširili, da bomo odpravili vsaj nekaj škode v osiromašenem besedišču. Vemo, da moramo dijake naučiti (čim) več, da ostane v spominu potem vsaj del vloženega truda.

Viri in literatura

Cruk, M. (2015). Anglizacija jezika v odvisnosti od družbenega profila literarnih oseb v sodobnih slovenskih proznih delih. *Jezikoslovni zapiski: zbornik inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša*, 21(1), 63–74.

Quizizz. <https://quizizz.com>

Pirnat, J. (2016). *Anglizmi v radijskem govoru na radiu Murski val* [diplomsko delo]. Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta.

Sicherl, E. (1999). *The English Element in Contemporary Standard Slovene: Phonological, Morphological and Semantic Aspects*. Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

Stepić, A. (2016). *Anglizmi v glasbenokritičkih besedilih časopisa Delo in tednika Mladina* [diplomsko delo]. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede. <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/stepic-anastazia.PDF>

Zver, G. (2005). *Perceptivna sposobnost dvojezičnih/večejezičnih dijakov ob meji z Madžarsko* [prispevek na konferenci], str. 205–216. Slavistično društvo Slovenije.